

**EIGHTH (POSTER) SESSION
CHAIRMAN: ASSOC. PROF. DR. ŞULE SANAL
23 MAY 2014 FRIDAY 11.00-11.30**

**TÜRK VETERİNER HEKİMLİĞİ TARİHİNDE SAMSUN VETERİNER KONTROL
ENSTİTÜSÜ**

Berfin Melikoğlu Gölcü,¹ Şule Sanal²

¹ Assist. Prof., Ondokuz Mayıs University, Faculty of Veterinary Medicine, Dept. of History of Veterinary Medicine and Deontology, Samsun, berfinmelik@gmail.com

² Assoc. Prof., Ondokuz Mayıs University, Faculty of Veterinary Medicine, Dept. of History of Veterinary Medicine and Deontology, Samsun, suleo@omu.edu.tr

Türkiye’de faaliyet gösteren 8 veteriner kontrol enstitüsü bulunmaktadır. Bildiride bu kurumlardan biri olan Samsun Veteriner Kontrol Enstitüsünün tarihsel gelişimi ve gerçekleştirdiği faaliyetler hakkında bilgi vermek ve veteriner hekimliği tarihine katkı sağlamak amaçlandı. Bildirinin ana materyalini, Samsun Veteriner Kontrol Enstitüsü Arşivinden sağlanan belgeler oluşturdu. Çalışma materyali medikal tarih araştırmalarında uygulanan analiz ve sentez yöntemleriyle değerlendirildi.

Karadeniz Bölgesi salgın ve zoonoz hayvan hastalıkları ile mücadelede önemli hizmetler veren Samsun Veteriner Kontrol Enstitüsü, Kurtuluş Savaşı sırasında sığır vebası hastalığı ile mücadelede serum deposu olarak kullanılan binanın 1948 yılında yeniden yapılandırılması ile “Samsun Veteriner Bölge Laboratuvarı” adıyla kuruldu. Sinop’tan Rize’ye uzanan Karadeniz sahil mıntıkası ile Amasya, Tokat ve Sivas illerini içine alan bölgede çalışmalarını sürdüren Kurumun kuruluş amaçlarının salgın ve paraziter hayvan hastalıklarını zamanında teşhis ederek hayvan hastalıkları ile mücadelede etkin rol oynamak ve kendi imkânlarıyla salgın hayvan hastalıklarına karşı koruyucu serum ve aşılar hazırlamak suretiyle salgınları yok etmek ve genel sağlığa hizmet etmek olduğu belirlendi. Tarım Bakanlığı tarafından 1963 yılında Atakum mevkiinde Enstitünün yeni binalarının inşasına başlandı ve Kurum, 1966 yılında modern ve çeşitli laboratuvarları ihtiva eden bugünkü binalarında Samsun Veteriner Bakterioloji ve Araştırma Enstitüsü adı ile faaliyete geçirildi. Kuruluşundan bugüne kadar çeşitli isim değişiklikleri yapılan ve son olarak 3 Haziran 2011 tarihli ve 639 sayılı KHK ile Samsun Veteriner Kontrol Enstitüsü adını alan Kurum, teşhis, kontrol ve araştırma hizmetlerini yürütmekte olup ülke genelinde kullanılmak üzere yanıkara aşısının üretimini gerçekleştirerek bu hastalıktan kaynaklanan ekonomik kayıpların engellenmesini sağlamaktadır.

Sonuç olarak, halen bünyesinde on iki laboratuvar, Deney Hayvanları, Epidemiyoloji ve Nekropsi Üniteleri ile bir Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü bulunan Samsun Veteriner Kontrol Enstitüsünün, gerçekleştirdiği üretim, teşhis, araştırma, eğitim ve yayın faaliyetleri ile bölge hayvancılığına önemli hizmetler verdiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Koruyucu veteriner hekimlik; Samsun Veteriner Kontrol Enstitüsü; Tarih

THE PLACE OF THE SAMSUN VETERINARY CONTROL INSTITUTE IN THE TURKISH HISTORY OF VETERINARY MEDICINE

In Turkey, there are 8 regional veterinary control institutes. This paper aims to provide information on the historical development and activities of the Samsun Veterinary Control Institute and to contribute to the history of veterinary medicine. Documents from the archives of the Samsun Veterinary Control Institute constituted the material of the study. The study material was assessed using analysis and synthesis methods applied in medical history research.

The Samsun Veterinary Control Institute, which provides significant services for the control of contagious and zoonotic diseases in the Black Sea region, was founded under the name “the Samsun Regional Veterinary Laboratory” in 1948, following the reconstruction of the building used for the storage of sera for combat against rinderpest during the Turkish War of Independence. It was determined that, the institution, which at present continues to serve the region extending along the Black Sea coast of the country, from Sinop to Rize, also including the provinces Amasya, Tokat and Sivas, according to its founding objectives, aims to play an active role in the control of animal diseases through the early diagnosis of contagious and parasitic animal diseases, to contain disease outbreaks through the preparation of sera and vaccines for prophylaxis against contagious animal diseases, and to maintain animal health in general. The construction of the new premises of the Institute was started by the Ministry of Agriculture in 1963 at the Atakum locality, and in 1966, the institute started to operate under the title “the Samsun Veterinary Bacteriology and Research Institute” at the newly constructed modern premises equipped with several laboratories, which are still used today. The institute, which has been entitled with various names since its foundation, has lastly been named as the Samsun Veterinary Control Institute pursuant to the Statutory Decree No. 639 dated June 3, 2011, and is responsible for the conduct of diagnostic, control and research services and the manufacture of blackleg (*Gangraena emphysematosa*) vaccines for nationwide use, and thus contributes to the prevention of economic losses arising from this bacterial disease.

In conclusion, it is suggested that the Samsun Veterinary Control Institute, comprised of twelve laboratories, separate units for experimental animals, epidemiology and necropsy, and a Directorate for Circulating Capital, provides significant services to the livestock sector in the region through its production, diagnosis, research, training and extension activities.

Keywords: Preventive veterinary medicine; Samsun Veterinary Control Institute; History